



Міністерство охорони здоров'я України
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України

**Матеріали X науково-практичної
конференції з міжнародною участю**

**НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ ПРОГРЕС І
ОПТИМІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ
ПРОЦЕСІВ СТВОРЕННЯ
ЛІКАРСЬКИХ ПРЕПАРАТІВ**

**присвячена пам'яті завідувача кафедри
управління та економіки фармації з
технологією ліків, доктора
фармацевтичних наук, професора
Тараса Андрійовича Грошового**

17-18 жовтня 2024 року

Редакційна колегія:

проф. Корда М.М., проф. Кліщ І.М., проф. Олещук О.М.,
проф. Самогальська О.Є., проф. Фіра Л.С., доц. Белей Н.М.,
доц. Шанайда М.І., доц. Вронська Л.В., доц. Демчук М.Б.,
доц. Покотило О.О., доц. Дуб А.І., доц. Будняк Л.І.

Науково-технічний прогрес і оптимізація технологічних процесів створення лікарських препаратів: матеріали X наук.-практ. конф. з міжнар. участю, присвяченої пам'яті зав. каф. управління та економіки фармації з технологією ліків, д-ра фарм. наук, проф. Т.А. Грошового (17 – 18 жовтня 2024 р.). – Тернопіль : ТНМУ, 2024. – 261 с.

Усі матеріали збірника подаються в авторській редакції. Відповідальність за представлені результати досліджень несуть автори тез.

<i>Даценко І.</i> АНТИБІОТИКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ В УКРАЇНІ	34
<i>Заяць М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕНЬ НЕСТЕРОЇДНИХ ПРОТИЗАПАЛЬНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ У ПЕДІАТРІЇ	35
<i>Іванова А., Назаркіна В.</i> ФАРМАЦЕВТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПАЛПАТИВНИХ ХВОРИХ В УКРАЇНІ	36
<i>Климчук С., Городецька І.</i> ДІНАМІКА НОМЕНКЛАТУРИ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ ПРИ ІМУНОСУПРЕСІЇ У ПРОГРАМІ ДЕРЖАВНИХ ГАРАНТІЙ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ	37
<i>Коваль В., Кривов'яз О., Гуцол В.</i> АНАЛІЗ ДІНАМІКИ ВИПИСАНИХ ТА ВІДПУЩЕНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА МЕДИЧНИХ ВИРОБІВ ЗА ЕЛЕКТРОННИМИ РЕЦЕПТАМИ	38
<i>Комаріда О., Косяченко К.</i> МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ТА АСПЕКТИ ВИПІСУВАННЯ РЕЦЕПТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ	39
<i>Рашід Х. Р. Манасрах, Сморжевський В.</i> АМПУТАЦІЇ НИЖНИХ КІНЦІВОК У ПАЦІЄНТІВ ІЗ КРИТИЧНОЮ ІШЕМІЄЮ ТА БАГАТОРІВНЕВИМ АТЕРОСКЛЕРОЗОМ: ДОСВІД, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ	40
<i>Марченко А.</i> МЕДИКАМЕНТОЗНА ТЕРАПІЯ ДЕПРЕСІЇ: У ФОКУСІ АНТИДЕПРЕСАНТИ ГРУПИ СЕЛЕКТИВНИХ ІНГІБІТОРІВ ЗВОРОТНОГО ЗАХОПЛЕННЯ СЕРОТОНІНУ	42
<i>Матущак М., Панфілова Г., Бакр Арафа</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ДІНАМІКИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РІНКУ ПРОТИПТУХЛІННИХ ПРЕПАРАТІВ	43
<i>Назаркіна В., Коба Т.</i> СУЧАСНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СІСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В ОХОРОНІ ЗДОРОВ'Я	44
<i>Панфілова Г.</i> АНАЛІЗ ОСНОВНИХ НАПРЯМКІВ НАДАННЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПОСЛУГ У СВІТІ	45
<i>Панфілова Г.</i> ОЦІНКА ПРОБЛЕМ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я	46
<i>Самборський О., Богдан М., Самборська Я.</i> РОЗРОБКА МЕТОДИЧНОГО ПІДХОДУ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ НОМЕНКЛАТУРИ ПРОДУКЦІЇ АПТЕЧНОГО ВИГОТОВЛЕННЯ	47
<i>Самборський О., Хімії М.</i> ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО РІНКОВОГО СТАНУ ПРОТИВІВРАЗКОВИХ ЛЗ НА ОСНОВІ ДЕКСЛАНЗОПРАЗОЛУ	48
<i>Самборський О., Яремчук Л.</i> ОПРАЦЮВАННЯ ОЦІНКИ І ПІДХОДІВ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ РІВНЯ ЦІН НА ЛІКАРСЬКІ ПРЕПАРАТИ НА ОСНОВІ БІЛАСТИНУ	49

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ВИПИСАНИХ ТА ВІДПУЩЕНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ТА МЕДИЧНИХ ВИРОБІВ ЗА ЕЛЕКТРОННИМИ РЕЦЕПТАМИ

Коваль В., Кривов'яз О., Гуцол В.

Вінницький національний медичний університет

ім. М.І. Пирогова,

м. Вінниця, Україна

koval_ym@ukr.net

Актуальність. Виписаний рецепт на лікарський засіб (ЛЗ) є дієвим інструментом у прийнятті рішення про призначення лікування, а також дозволяє здійснювати ефективний контроль за відпуском ЛЗ. Впровадження електронних рецептів (е-рецептів) дозволило значно покращити процес адміністрування обігу рецептурних ЛЗ та спростило процес моніторингу відпуску ЛЗ, а також дозволило ефективно визначати прогнозовані потреби у ЛЗ на основі зібраних статистичних даних. Водночас, незважаючи на всі переваги використання е-рецептів, залишаються труднощі в їх обігу.

Мета. Аналіз стану відпуску рецептурних ЛЗ за е-рецептами та вивчення можливих причин виникнення різниці з кількістю виписаних е-рецептів.

Матеріали та методи. У роботі використовувались методи системного аналізу, дані аналітичних панелей (дашборди) національної служби здоров'я України (НСЗУ).

Результати. Аналіз даних дашбордів НСЗУ «Електронний рецепт на медичні вироби: деталізація погашення», «Електронний рецепт на ЛЗ: деталізація погашення» та «Електронні рецепти на ЛЗ: виписування та відпуск» показав, що існує постійна різниця між кількістю виписаних та погашених рецептів. Протягом 2019-2021 року частка відпущених рецептів складала близько 85 % від виписаних. При чому постійно зростала кількість як виписаних, так і відпущених рецептів, починаючи майже з 10,9 мільйонів виписаних рецептів у 2019 році до 14,3 мільйона у 2021 році. Починаючи з 2022 року під впливом повномасштабного вторгнення рф в Україну, що призвело до зменшення кількості закладів охорони здоров'я, що здійснюють виписування е-рецептів та відпуск ЛЗ за рецептом, частка виписаних рецептів у порівнянні з 2021 роком зменшилась майже на 10 % або на 1,2 мільйони рецептів. Але вже починаючи з 2023 року спостерігається позитивна динаміка та збільшення кількості виписаних та погашених рецептів. Так, за 2023 рік було виписано близько 15,5 мільйонів рецептів, а погашено близько 12,3 мільйона. Починаючи з 2022 року та по теперішній час різниця між виписаними та погашеними рецептами зростає в середньому до 20 % (негативний приріст склав 5% у порівнянні з 2019-2021 роками) незалежно від місця розташування закладів охорони здоров'я. Лідерами серед виписаних та відпущених рецептів є Дніпропетровська, Харківська, Львівська, Київська області. Однак, подібна різниця спостерігається практично у всіх регіонах України, де здійснюється відпуск рецептурних ЛЗ. З метою встановлення можливих причин, що впливають на виникнення даної різниці, нами було розроблено опитувальник для фармацевтичних працівників. Опитувальник включає в себе питання, що стосуються місця розташування аптечного закладу, стажу професійної діяльності фармацевтичного працівника, наявності труднощів при відпуску рецептурних ЛЗ та медичних виробів за е-рецептами, переліку можливих причин, що спричиняють виникнення різниці між кількістю виписаних та погашених рецептів. Фактори (причини), що перешкоджають відпуску, були розділені на декілька груп: ті, які можна віднести до технічних (наявність інтернету, справна робота медичної інформаційної системи, наявність достатніх навиків роботи у фармацевтичного працівника з програмним забезпеченням тощо) та фізичної можливості відпустити потрібний препарат (наявність потрібного дозування, форми випуску тощо).

Висновки. Існує постійна різниця між кількістю виписаних та погашених рецептів на лікарські засоби та медичні вироби в середньому до 20% у всіх регіонах України незалежно від розташування закладів охорони здоров'я. Для встановлення можливих причин виникнення даної різниці розроблено опитувальник для фармацевтичних

працівників, що прогнозовано дасть можливість встановити найбільш вагомі причини виникнення даної різниці.

МІЖНАРОДНІ ПІДХОДИ ТА АСПЕКТИ ВИПИСУВАННЯ РЕЦЕПТІВ ФАРМАЦЕВТИЧНИМИ ПРАЦІВНИКАМИ

Комаріда О., Косяченко К.

Національний медичний університет

імені О.О.Богомольця,

м. Київ, Україна

komarida.o@gmail.com

Актуальність. Фармацевтичні працівники вважаються одними з найдоступніших фахівців системи охорони здоров'я. Крім забезпечення доступності лікарських засобів, їхня професійна діяльність також охоплює комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективної фармакотерапії, раціонального застосування лікарських засобів, у тому числі вирішення проблем з їх індивідуальним призначенням. Фармацевт як медичний фахівець разом з лікарем приймає участь у процесі лікування щодо обґрунтування вибору необхідних лікарських засобів, консультування пацієнта щодо їх застосування, моніторингу та оцінки результатів фармакотерапії, оптимізації системи відбору необхідних лікарських засобів, а також послуги виписування рецептів. Така фармацевтична послуга як виписування фармацевтами рецептів ще не знайшла свого впровадження у вітчизняних аптечних закладах, однак за кордоном така практика вже тривалий час користується попитом.

Мета роботи. Метою роботи є аналіз міжнародних підходів та закордонних практик щодо виписування фармацевтами рецептів.

Матеріали та методи. У ході дослідження використано контент-аналіз літературних джерел і електронних ресурсів, метод узагальнення.

Результати. У багатьох країнах Європейського Союзу фармацевтична послуга з виписування фармацевтами рецептів є сталою практикою. Наприклад, у Польщі фармацевтична послуга має надаватися лише тим фахівцям, які мають діючий дозвіл на здійснення професійної діяльності. Фармацевти Польщі із 1 квітня 2020 року отримали право виписувати рецепти на лікарські засоби для власного використання та членів своєї сім'ї, іншим пацієнтам (без відшкодування), а також на лікарські засоби, що підлягають реімбурсації. З січня 2022 року фармацевти Польщі отримали право поновлювати (тільки з дозволу лікуючого лікаря) рецепти для хронічно хворих, максимум з розрахунку на 360 днів, окрім наркотичних та психотропних лікарських засобів.

У деяких провінціях Канади фармацевтам громадських аптек дозволили самостійно призначати терапію рецептурними ліками в екстрених випадках і при неважких захворюваннях. До того ж, фармацевти мають широкі можливості модифікувати медикаментозну терапію, оновлювати рецепти, вводити вакцини та інші ліки ін'єкційним шляхом. Фармацевти Канади повинні пройти спеціалізоване навчання та відповідати вимогам до компетенцій, а також дотримуватися обов'язкових інструкцій щодо призначення лікарських засобів.

Відповідно до положень Закону України від 28.07.2022 № 2469-IX «Про лікарські засоби» фармацевтична послуга - послуга з надання фармацевтичної допомоги фармацевтичним працівником аптеки, зокрема при відпуску лікарського засобу, що включає продаж, інформування щодо застосування, просвіту і пропаганду здорового способу життя людини та надання інформації щодо лікарських засобів, у тому числі у межах забезпечення відповідального самолікування відповідно до протоколів фармацевтичного працівника. Наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.07.2005 № 360 затверджено Правила виписування рецептів на лікарські засоби і медичні